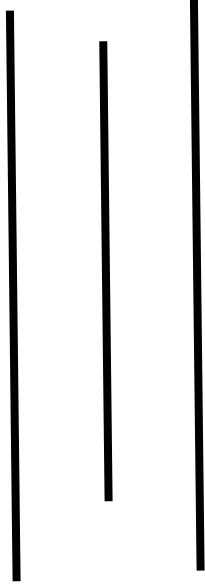

सैनामैना नगरपालिका

नगरसभामा प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रम

आ.व. २०७९/०८०

यस गरिमामय नगरसभाका सभाध्यक्ष महोदय,
नगर सभाका सदस्यहरु तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरु,

सैनामैना नगरपालिकाको यस गरिमामय नगर सभामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा गौरवान्वित भएको छु ।

यस अवसरमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि आफ्नो प्राण उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण महान सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

मिति २०७९ वैसाख ३० गते सम्पन्न स्थानीय तहको चुनावबाट प्राप्त जनदेश र नगरवासीको चाहना अनुरूप उपलब्ध स्रोत साधनलाई समुचित प्रयोग गरी नगरवासीको आवश्यकतालाई बजेटमा समावेश गर्ने प्रयत्न गरेको छु । स्रोत साधनको सिमितता, न्युन आयस्रोत र नगरवासीको उच्च आकांक्षालाई मध्यनजर गरी आर्थिक क्षेत्रको पुनर्उत्थान तथा समृद्धिको यात्रालाई जारी राख्न बजेट विनियोजन गरेको छु । क्षेत्रगत र भौगोलिक सन्तुलन कायम हुने गरी दीर्घकालीन रूपमा प्रतिफल दिन सक्ने योजनाहरु कार्यान्वयन गर्न स्रोत, साधन, प्रविधि र जनशक्ति आदिको प्रभावकारी उपयोग गर्ने रणनीति अवलम्बन गरेको छु ।

बजेट विनियोजनमा स्थानीय टोलवासीको माग, वडा समिति, विषयगत समिति, राजस्व परामर्श समिति समेतको सिफारिसको आधारमा योजनाको प्राथमिकीकरण गरी बजेट विनियोजन गरेको छु । विनियोजित बजेटमा एकै पटक असीमित आवश्यकता पुरा गर्न नसकिएता पनि सकेसम्म समेटने प्रयास गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

चालु आ.व. ०७८/०७९ को नगरपालिकाको आर्थिक स्थिति र बजेट कार्यान्वयन समिक्षा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

आ.व. ०७८/०७९ मा आय तर्फ रु १ अर्ब २२ करोड १९ लाख ४३ हजार ३ सय ४९ अनुमान गरिएकोमा हाल सम्म रु. ८८ करोड ४६ लाख १२ हजार ६ सय ५५ आम्दानी भएको र व्यय तर्फ चालु खर्च रु ७२ करोड ३१ लाख ६८ हजार ८ सय ७३ अनुमान गरिएकोमा रु ४९ करोड ८२ लाख १९ हजार ८ सय ७ खर्च भएको छ भने पूजिगत तर्फ रु ४४ करोड ८७ लाख ७४ हजार ४ सय ६८ खर्च अनुमान गरिएकोमा हाल सम्म रु २४ करोड ८४ लाख ९० हजार १ सय १९ खर्च भएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

उपलब्ध स्रोत, साधन र विभिन्न सम्भावनाको वावजुद यस नगरपालिकामा देहायका चुनौतीहरु विद्यमान छन ।

- स्थानीय आवश्यकता परिपूर्तिमा स्थानीय सरकार छ भन्ने जनतालाई अनुभुति दिलाउनु ।
- सिमित स्रोत साधनबाट नगरवासीका असिमित विकासको आकांक्षालाई संम्वोधन गर्नु ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवा विपन्न नागरिकले सहज र निशुल्क रूपमा पाउने व्यवस्था मिलाउनु ।
- विपन्न, गरिब परिवारलाई खाद्य संकटबाट मुक्त गराउनु ।
- सहकारीको लगानीलाई कृषि उत्पादन र बजारिकरणमा उपयोग गर्दै उद्यमशिलता विकास गर्नु ।
- नदी नियन्त्रण तथा तटबन्ध गर्नु ।
- भवन संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी सुरक्षित घर निर्माण गर्नु ।
- भू-उपयोग नीति र योजनाका आधारमा भूमिको उपयोग गर्दै अव्यवस्थित शहरीकरणलाई व्यवस्थापन गर्नु साथै सरकारी, सार्वजनिक जग्गाहरुको संरक्षण गर्नु ।
- समाजमा बढ्दो रूपमा रहेको लागु औषध दुर्व्यसनीलाई नियन्त्रण गर्नु ।
- नगरभित्रका सम्पूर्ण सडकलाई तोकिएको मापदण्ड बमोजिम फराकिलो र व्यवस्थित गरी हरित सडकको रूपमा विकास गर्नु
- कृषिको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकरण गरी गरीबी तथा बेरोजगारी समस्यालाई न्यूनीकरण गरी आत्मनिर्भर नगरको निर्माण गर्नु
- न्युन रूपमा रहेको नगरपालिकाको राजश्वलाई वृद्धि गर्नु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

उपरोक्त चुनौतीहरुको वावजुद नगरवासीको समृद्धिको सपना साकार पार्नु हाम्रो दायित्व हो । नगरपालिकाको प्रथम पञ्चवर्षिय योजनाले लिएको दीर्घकालिन सोच "सैनामैना समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार" लाई पूरा गर्न आ.व. २०७९/८० को बजेटका देहायका उद्देश्यहरु रहेका छन् ।

- संक्रामक लगायत सबै प्रकारको रोग र विपदबाट नागरिकको जीवन रक्षा गर्दै जनजीविकालाई सहज र सुरक्षित बनाउने ।
- कोरोना विरुद्धको पुर्णखोप सुनिश्चिततालाई निरन्तरता दिने ।
- कोरोना महामारीबाट खस्किएको अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने ।
- बेरोजगार युवा-युवतिहरूलाई रोजगारिका अवसर सिर्जना गर्ने ।
- जनतालाई स्थानीय सरकारको अनुभूति गराउने ।
- विकास र सेवाबाट पछडि परेका थारु तथा आदिवासी जनजातिको साँस्कृतिक परम्पराको संरक्षण गर्दै समताको मर्म बमोजिम विकासको अनुभूति दिलाउने ।
- नगरको बिकासमा जनताको सहभागिता र अपनत्वको महसुस गराउने ।
- जनताको माग र नगरको प्राथमिकता बमोजिम विकास व्यवस्थापन गर्ने ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै सुशासन र सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउने ।
- सूचना प्रविधिको उपयोग गर्दै शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा गुणस्तर सुधार गर्ने ।
- निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक कृषि प्रणालीको रूपमा विकास गरी कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षा र सिपमूलक तालिमको माध्यमबाट स्वरोजगार बनाई जनताको जिवनस्तर सुधार गर्ने ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनको माध्यमबाट सैनामैनालाई विश्वसामु परिचित गराउने ।

योजना र कार्यक्रमहरूलाई नागरिकको आवश्यकता र समयानुकूल बनाउन तथा बजेट कार्यान्वयनमा प्रभावकारीता ल्याउन बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएका योजना, कार्यक्रमहरूलाई निम्न आधारमा प्राथमिकिकरण गरी प्रस्तुत गरेको छु ।

- स्वास्थ्य क्षेत्रको सबलिकरण गर्ने ।
- बेरोजगार युवा तथा महिलालाई कृषि, पशुपालनमा आबद्ध गरि आत्मनिर्भर गराउने ।
- स्वरोजगारको माध्यमबाट गरिबी न्यूनीकरणमा योगदान पुर्याउने ।
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त हुने खालका कृषि, पशु विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- राजस्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने कार्यक्रमहरू ।
- सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासन प्रवर्धनमा सहयोग पुर्याउने ।
- स्थानीय स्रोत साधन र सीपबाट सञ्चालन हुने तथा लागत सहभागितामा अभिवृद्धि गर्ने ।
- लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको माध्यमबाट पिछडिएका वर्ग तथा समुदायलाई राज्यको मुलधारमा समाहित गर्ने ।
- दिगो विकास र वातावरण संरक्षणमा योगदान पुर्याउने ।
- नगरका साँस्कृतिक र जातीय पहिचान संरक्षण र प्रवर्धन गर्ने ।
- नागरिक स्तरबाट उठान भएका आवश्यकता एवं अपेक्षाहरूको संवोधन गर्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

संवत् २०७९ साल आषाढ ६ गतेका दिन नगरसभाले स्वीकृत गरेको आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को नीति तथा कार्यक्रम, नेपालको संविधानको अनुसूची ८ को एकल अधिकार तथा अनुसूची ९ बमोजिमका साझा अधिकारको सूची, मौलिक हकहरू, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेको नीति, संघीय तथा स्थानीय आवधिक योजनाले लिएका नीति, कार्यक्रम तथा प्राथमिकताहरू र दीगो विकासका लक्ष्य जस्ता विषयलाई आधार लिई आ.व. ०७९/०८० को बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म नगरपालिकामा भएका विनियोजन सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमति चाहन्छु ।

सामाजिक विकास

स्वास्थ्य

१. स्वास्थ्य सस्थाहरूका भवन मर्मत, ट्रेस निर्माण, सर्पदम्स उपचार केन्द्र र मुर्गियाको वर्धिङ्ग सेन्टरका लागि रु २३ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु ।
२. आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका लागि औषधि तथा उपकरण खरिद तथा व्यवस्थापनको लागि ६३ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु ।

३. महिलाको पाठेघरको मुखको क्यान्सरको नियमित परिक्षण, ज्येष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा अति विपन्न नागरिकलाई स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्न निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गर्न एम्बुलेन्स खरिद तथा व्यवस्थापन, किडनी रोगका विरामीहरूले डायलाइसिस सेवा लिन बुटवल आउन जानको लागि यातायात व्यवस्थापन र ज्येष्ठ नागरिकलाई घरदैलो स्वास्थ्य सेवा लगायतका कार्यक्रमका लागि एकमुष्ट रु २७ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
 ४. नियमित गर्भ जाँच गराइ बर्थिंग सेन्टरमा सुत्केरी हुने महिलाहरूलाई नेपाल सरकारले दिदै आएको यातायात खर्चमा पोषण प्रवर्धनका लागि रु १ हजार थप गर्ने व्यवस्था लागि रु ६ लाख र परिवार कल्याण कार्यक्रमका लागि रु ६८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
 ५. स्वास्थ्य सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन, सामुदायिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम, पूर्णखोप दिगोपन, परिवार नियोजन सेवा, क्षयरोग, कुष्ठरोग, HIV संक्रमितको खोजपडताल, उपचार तथा एन्टी रेविज भ्याक्सिनको निरन्तरता जस्ता कार्यक्रमको लागि रु ३० लाख ५० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
 ६. परोंहा स्वास्थ्य चौकीलाई स्तरउन्नती गरी विशेषज्ञ चिकित्सक सहितको स्वास्थ्य सेवा, अत्याधुनिक उपकरण र सुविधा सम्पन्न १५ सैयाको आधारभूत अस्पताल निर्माण गर्न ६ करोड विनियोजन गरेको छु ।
 ७. महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंम सेविकाको क्षमता अभिवृद्धि, स्वास्थ्य विमा, ६० वर्ष उमेर पुगेकालाई सम्मानजनक विदाई, यातायात खर्च, अक्षयकोषको निरन्तरताका लागि ३३ लाख ४२ हजार विनियोजन गरेको छु ।
- समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासका लागि जम्मा रु. ११ करोड ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

८. नर्सरी देखि कक्षा ६ सम्मका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा तयार गरिएको निःशुल्क, स्वच्छ र स्वस्थवर्धक खाजाका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने बजेट रु १ करोड २२ लाख १७ हजारमा नगरबाट प्रति विद्यार्थी रु ५ थप गरी विद्यालयमा दिवा खाजाको व्यवस्था मिलाएको छु । यसको लागि रु १ करोड ६७ लाख १७ हजार विनियोजन गरेको छु ।
९. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत सबै छात्राहरूलाई आवश्यक पर्ने सेनेटरी प्याड निःशुल्क उपलब्ध गराईदै आएकोमा यस वर्षदेखि क्याम्पस र संस्थागत विद्यालयका छात्राहरूलाई समेत निशुल्क सेनेटरी प्याड उपलब्ध गराउन रु ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । सेनेटरी प्याड खरिदका लागि कुल रु ३९ लाख ७५ हजार विनियोजन गरेको छु ।
१०. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति तथा निःशुल्क पाठ्य पुस्तकका लागि रु ८९ लाख २१ हजार विनियोजन गरेको छु । यसै गरी विद्यालयमा प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई सामाग्री तथा डिजिटल सिकाई सामाग्री व्यवस्थाका लागि रु ४५ लाख ४२ हजार विनियोजन गरेको छु ।
११. केन्द्रबाट छनौट भएको नमुना विद्यालयका लागि क्रमागत भवन निर्माणका लागि रु १ करोड १ लाख र मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रमको लागि रु ७० लाख गरी जम्मा रु १ करोड ७१ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२. बालबालिकाहरूको सिकाई कृयाकलाप अभिवृद्धि गरी शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण गर्न विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय तथा सूचना प्रविधिको पूर्वाधार विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छु । आधारभूत तहको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी क्रमश लागु गर्न पाठ्यक्रम र पठ्यपुस्तक निर्माणको लागि रु १० लाख छुट्याएको छु । स्वच्छ प्रतिस्पर्धाद्वारा विद्यार्थीका उत्कृष्ट प्रतिभाहरूको पहिचान गरी त्यस्ता प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गर्न रु १ लाख ५० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१३. नगर भित्रका प्राविधिक धार, विज्ञान विषय सन्चालन भएका विद्यालयलाई प्रयोगशाला व्यवस्थापन गर्न रु ६ लाख, अनौपचारिक महिला विद्यालयलाई व्यवस्थित रूपले संचालन गर्न रु ५ लाख ८५ हजार तथा बौद्धिक अपाङ्गता भएका बालबालिका पढ्ने विद्यालयको लागि रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१४. फर्निचर नभएका कक्षा कोठाको लागि फर्निचर उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु । बालविकास सहजकर्तालाई पुनर्ताजगी तालिम संचालन गर्ने कार्यक्रम समावेश गरेको छु । नगर भित्रका उत्कृष्ट शिक्षकलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छु । शिक्षकलाई शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (IEMIS) सम्बन्धी तालिम तथा पाठ्यक्रम प्रवोधिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने कार्यक्रम समावेश गरेको छु यसको लागि रु १७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

१५. बालविकास सहजकर्ता, सामुदायिक परिचालिका तथा विद्यालयका कर्मचारीहरूको न्यूनतम पारिश्रमिकको लागि रु ६२ लाख ७९ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१६. स्वास्थ्यका लागि खेलकूद राष्ट्रका लागि खेलकूद अभियानलाई सार्थक बनाउन नगरस्तरीय खेलकूद समितिद्वारा नगर भित्र संचालन हुने सबै किसिमका खेलहरूलाई एकद्वार प्रणालीबाट सन्चालन गरिदै आएको छ । नगर भित्रका युवाहरूलाई खेलमा प्रोत्साहन गर्न मेयरकप संचालन तथा विद्यालयका विद्यार्थीहरू सहभागी हुने गरी संचालन गरिने नगरस्तरीय खेल सप्ताहलाई रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
१७. स्वस्थ नागरिक, स्वस्थ नगर भन्ने नीतिलाई अंगिकार गरी सैनामैना १० फुलवारीमा खुला व्यायमशाला निर्माणका लागि १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

१८. मुर्गियामा राष्ट्रिय स्तरको फुटबल रंगशाला निर्माण गर्न रु. २ करोड ६ लाख ९८ हजार विनियोजन गरेको छु ।

संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र नगरपालिकाबाट समेत गरी शिक्षा तथा खेलकूद तर्फ कूल रु २४ करोड ४२ लाख ९६ हजार विनियोजन गरेको छु ।

महिला तथा बालबालिका तर्फ

१९. महिलाहरूको मूलप्रवाहीकरण, समावेशीकरण तथा सशक्तीकरणका लागि कानूनी अधिकार तथा क्षमता विकास, समुह समितिका सदस्यलाई संस्थागत र नेतृत्व तथा उद्घोषण तालिमका लागि रु ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२०. ज्येष्ठ नागरिक सम्मानका लागि रु ६ लाख, अपाङ्ग शसक्तिकरणका लागि रु १२ लाख, बाल अधिकार सम्बर्धनका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२१. बालबालिकाको सामाजिक, बौद्धिक, संवेगात्मक र नैतिक विकासका लागि नगर प्रमुखसँग बालबालिका कार्यक्रमको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२२. ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता, लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि १६ दिने अभियान, अन्तराष्ट्रिय महिला दिवस, राष्ट्रिय महिला अधिकार दिवस जस्ता दिवसहरूका लागि रु ६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२३. महिलाहरूको सशक्तीकरण, सीप विकास तथा महिला उद्यमशिलताका लागि महिलासंग उप प्रमुख कार्यक्रमका लागि रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२४. समाजमा विकृतिको रूपमा फैलिरहेको लागु पदार्थ दुर्व्यसनी नियन्त्रणको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिनुको साथै लागु पदार्थ, लागु औषध, मदिरा उत्पादन, वितरण र उपभोगमा कानून वमोजिम कडा नियन्त्रण गर्न बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

महिला बालबालिका, युवा, अपाङ्ग, ज्येष्ठ नागरिक जस्ता लक्षित कार्यक्रमको लागि जम्मा रु ७५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

खानेपानी तथा सरसफाई

२५. अल्पकालिन रूपमा सन्चालन हुँदै आएको फोहारमैलाको दीर्घकालिन व्यवस्थापनको लागि सैनामैना नगरपालिका वडा नं. १० स्थित एकला पहाडमा सैनामैना नगरपालिका, बुटवल उपमहानगरपालिका र कञ्चन गाउँपालिकाको सहकार्यमा अन्तर स्थानीय तह संयुक्त फोहारमैला प्रशोधन केन्द्र निर्माण गर्न संघीय सरकारबाट जग्गा भोगाधिकार लिई निर्माण कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि वढाउनका लागि रु १ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२६. नगरस्तरीय सरसफाई कार्यक्रम सन्चालन गर्न र अल्पकालिन फोहारमैला व्यवस्थापनको निरन्तरता तथा फोहारमैला व्यवस्थापन कोषको लागि रु ५५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२७. खानेपानी विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम अन्तर्गत सैनामैना १० सालझण्डी वजार खानेपानी योजना, सैनामैना १ र २ खानेपानी आयोजनाको लागि रु. ४१ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२८. टोल बिकास संस्थाहरूले पुर्याउदै आएको योगदानको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै टोल बिकास संस्थालाई दिदै आएको अनुदानमा बृद्धि गरी रु २३ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।

समग्र खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ जम्मा रु. २ करोड ६९ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।

आर्थिक बिकास

कृषि बिकास तर्फ

२९. ५० प्रतिशत अनुदानमा कन्ये च्याउ, धान, गहुँ, मकै, दलहन, तेलहन र मसला वालीको विउँ खरिदको लागि रु. २७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

३०. ५० प्रतिशत अनुदानमा फलफूलको विरुवा, किटनाशक र ढुशीनासक विषादी खरिद, प्लान्ट क्लिनिक संचालन, आलु तथा मसला वाली भण्डारण, ढुवानी, कृषक पाठशाला संचालन, पाठशाला अनुसरण कार्यक्रम, कृषि मेला प्रदर्शनी, तरकारी सिड किट वितरण, प्लास्टिक मल्च खेतिका लागि प्लास्टिक रोल वितरण, माटो परीक्षण कार्यक्रम तथा माटो सुधारको लागि मुङ्ग र ढैचाको विउ निःशुल्क वितरण समेतको लागि रु. ३१ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३१. कृषि यन्त्र उपकरण वितरण, साना सिंचाई र माहुरी पालनमा दिईएको ५० प्रतिशत अनुदानलाई वृद्धि गरी ७५ प्रतिशत पुर्याएको छु । यसका लागि २७ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३२. **मागमा आधारित कार्यक्रम** अन्तर्गत व्यावसायिक रूपमा खाद्यान्न वाली, तरकारी, मसला वाली, दलहन, तेलहन वाली, च्याउ खेति, फलफूलको खेतिको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३३. मकै पकेट कार्यक्रम, वेमौसमी तरकारी खेति, कम्पोस्ट मल सम्बन्धि तालिम, विभिन्न वाली सम्बन्धी स्थलगत तालिम, भर्मि कम्पोस्ट (गड्यौला मल उत्पादन), व्यवसायिक फूल खेती, कृषक प्रोत्साहन कार्यक्रम समेतको लागि रु.१६ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३४. UNDP संगको सहकार्यमा कोभिड प्रभावितहरुको पूनर्उत्थानका लागि कृषि र पशु क्षेत्रमा आबद्ध गराई उत्पादन बृद्धि र रोजगार सृजना गर्न रु. ७० लाख र मुर्गिया चिस्यान केन्द्र निर्माण गर्न रु. ७५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- कृषि विकास क्षेत्र तर्फ रु. २ करोड ६१ लाख ९२ हजार विनियोजन गरेको छु ।**

पशु बिकास तर्फ

३५. पशु आहारा बिकास कार्यक्रम अन्तरगत हिउदे, बर्षे, बहुवर्षे र डाले घाँसको लागि रु. १६ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३६. पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम अन्तरगत औषधि खरिद, पशुपन्थी सम्बन्धि खोप कार्यक्रमको लागि रु.२३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३७. युवालक्षित लागत साझेदारी कार्यक्रम अन्तरगत गाई भैसी गोठ निर्माण तथा मर्मत, बाखा खोर निर्माण तथा मर्मत, मत्स्य स्रोतकेन्द्र निर्माणका लागि रु. १४ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३८. पशुपन्थी तालिम र वाँझोपन निवारण घुम्ती शिविर सन्चालनका लागि रु. ५ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३९. मत्स्य तथा पशुपन्थी व्यवसायिक कृषकलाई यन्त्र उपकरणमा दिईदै आएको ५० प्रतिशत अनुदानलाई वृद्धि गरी ७५ प्रतिशत पुर्याएको छु जसका लागि रु.१४ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।
४०. दूध उत्पादन तथा खसी वोकाको मासु उत्पादमा आधारित अनुदान कार्यक्रमको लागि रु. ६१ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४१. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, नक्षसुधार, एक नगर एक भेटेरिनरी डाक्टर, बाखाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) बिकास कार्यक्रम, भैसी प्रवर्द्धन, गरिब बिपन्न परिवारमा पोषण सुधारका लागि कुखुरा चल्ला वितरण कार्यक्रम तथा कृषक, सहकारी र उद्योग पुरस्कृत कार्यक्रम सहितका कार्यक्रमको लागि रु. ५३ लाख ९२ हजार विनियोजन गरेको छु ।
४२. सैनामैना क्षेत्र भित्र छाडा पशु चौपायाले विभिन्न वालीहरु नष्ट गर्दै आएको र उचित व्यवस्थापनको लागि कुञ्जी हाउस नभएकोले छाडा चौपाया नियन्त्रणको लागि सामाजिक संघ संस्था सँगको सहकार्यमा व्यवस्थापन गर्न नगरपालिकाबाट लागत साझेदारीको व्यवस्था मिलाएको छु ।

समग्र पशु बिकासको लागि रु १ करोड ९५ लाख ४२ हजार विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन बिकास तर्फ

४३. नगरपालिकाको ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक बिकासको लागि ऐतिहासिक भड्छा महोत्सव, औद्योगिक व्यापार मेला लगाएत विभिन्न महोत्सव, मेला जात्राको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४४. संघीय सरकार र नगरपालिकाको सहकार्यमा परेहा परमेश्वर वोल्बमधाम मन्दिर निर्माण कार्य सम्पन्न गरी पर्यटकिय धार्मिकस्थलको रूपमा बिकास गर्न रु ५ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४५. सैनामैना नगरपालिकाको गहनाको रूपमा रहेको सैनामैना खुला संग्राहालय निर्माण तथा व्यवस्थापन गरी बुद्धकालीन भग्नावशेषहरुको संरक्षण र सग्रह गर्न नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार सँग बजेटको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

४६. संस्कृति पर्यटन कार्यक्रम अन्तर्गत सैनामैना ७ हरियाली टोलमा रहेको शिव मन्दिर निर्माण तथा जिर्णोद्धार गर्न रु ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

समग्र रूपमा पर्यटन विकास तर्फ रु ५ करोड ४८ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी तथा उद्यम विकास तर्फ

४७. सहकारी संघ सस्थाहरूको क्षमता विकास, कानून तथा सहकारी दिग्दर्शन र सहकारीलाई कोपोमिसमा आवद्ध गर्न तालिमको व्यवस्था, सहकारीको आर्थिक पारदर्शिताको लागि नियमित तथा सघन अनुगमन र सहकारी बिच अनुभव आदान प्रदानका लागि चौमासिक रूपमा समिक्षा तथा अन्तरक्रिया जस्ता कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । उपभोक्ताहरूको हितलाई मध्यनजर गरी नियमित रूपमा बजार अनुगमनको प्रबन्ध मिलाएको छु । सहकारी विकास र बजार अनुगमनका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

४८. अति गरिव परिवारहरूको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मेडपा अन्तर्गत लघु उद्यमी श्रृजना गरी रोजगार गराउनका लागि रु ३४ लाख २० हजार विनियोजन गरेको छु ।

पुर्वाधार बिकास

४९.नगर भित्र रहेका पार्क, उद्यान लगायतका हरित क्षेत्रलाई व्यवस्थित, सफा र सुन्दर बनाउने कार्यका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५०.सार्वजनिक निजी साझेदारीमा निर्माण तथा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई सुचीकरण गर्न खोज अनुसन्धान गरी बजेटको लागि संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सहलगानीमा सुचारु गरिनुका साथै नगर भित्र बग्ने नदी खोलाहरूको नदीजन्य पदार्थ उत्खनन पूर्व गर्नुपर्ने वातावरण अध्ययनका लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५१.नगर भित्र निर्माण हुने क र ख बर्गका भवन र १५ धुर माथि क्षेत्रफलमा बन्ने सबै बर्गका भवनहरूमा वर्षादको पानी सोझै ढल वा नालीमा नमिसाई पुनर्भरणका निमित्त सोक पिट वा रेन वाटर हार्भेष्टिङ्ग (Rain Water Harvesting) को प्रविधि अपनाई जमिन मुनि पठाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५२.शहरी सौन्दर्य र हराभरा नगर बनाउन एक घर दुई विरुवाको अवधारणा लाई निरन्तरता दिदै भवन निर्माण गर्ने यस नगरमा रहेका डकर्मीहरूलाई आवश्यक तालिम, घर नक्शा पास प्रणालीलाई सुधार गरी पारदर्शी, वैज्ञानिक र आधुनिक कार्यका लागि इलेक्ट्रोनिक विल्डिङ्ग प्रमिट सिस्टम (Electronic Building permit System -EBPS) प्रणाली मार्फत नक्सा पास सेवा प्रवाह र पुराना नक्शाको डिजिटलाईजेसन (DIGITIZATION) को कार्यलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाएको छु । यी सबै कार्यका लागि रु ११ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५३.आयोजनाहरूमा गरिने निर्माण कार्यको गुणस्तरियता परीक्षण गर्न प्रयोगशाला स्थापनाका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५४.संघ, प्रदेश र नगरपालिकाको सहलगानीमा ठूला तथा महत्वपूर्ण आयोजनाहरूमा बजेटको सुनिश्चित गरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिन रु ४ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५५.नगरभित्र रहेका दाहसंस्कार घाटहरूको उचित व्यवस्थापन, स्तरउन्नती तथा मर्मत र संरक्षण गर्न वडा नं १ स्थित कर्साघाट र वडा नं ७ स्थित दुई मुहाने संस्कार घाटका लागि रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५६.खुला संग्रालयको रूपमा रहेको सैनामैना क्षेत्र भित्र पर्ने सार्वजनिक जग्गा संरक्षण एवं सो क्षेत्रको प्रवर्धन गर्न रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

५७.सदियौं देखि बसोवास गर्दै आएका अति इमान्दार र सरल स्वभावका धनि आदिवासी थारु समुदायहरूको विद्यमान आधारभूत आवश्यकता मध्ये सडक र ढल निकास लगायतका समस्याहरू हालसम्म यथावत रही सोबाट उपेक्षित एवं वञ्चित रही संबन्धित निकायमा समेत आवाज पुग्न नसकेका थारु समुदायको पहिचान, संस्कृति र संस्कारलाई समेत असर नपर्ने गरि थारु जातीको बाहुल्यता रहेको वडा नं. १ को पर्रोहा गाउँ, वडा नं. ५ पोखरभिडवा गाउँ र वडा नं. ११ को ताली र बिचौवापुर गाउँमा रहेका सडकहरूको दायौंवायौं वृक्षारोपण सहित ढल निकास, कालोपत्रेको सट्टा टायल विछ्याउने, र वातावरण सन्तुलन कायम गर्ने कार्यमा समेत टेवा पुग्ने भएकोले विकासको प्रतिफलबाट अत्यन्त पछाडि परेको उक्त समुदायलाई स्थानीय सरकारको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाउन पहिलो चरणमा वातावरण मैत्री उज्यालो नमूना गाउँ बनाउन रु. १ करोड विनियोजन गरेको छु ।

५८. वडा नं ३ मा अवस्थित लामीरह बहुउद्देश्यीय बाँध, गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय क्रिकेट रङ्गशाला, सेनामैना चक्रपथ र चक्रपथमा पर्ने पुल, विभिन्न सिचाई आयोजना, दुई वा दुई भन्दा बढि पालिका जोड्ने ठुला रणनैतिक सडक र पुल, पानबारी हाटबजार, वडा नं. १ मा प्रदेशस्तरको ज्येष्ठ नागरिक ग्राम र वडा नं. ९ मा यानु प्रतिक्षालय सहितको रिफ्रेस सेन्टर, वडा नं ११ मा ट्रमा सेन्टर र विभिन्न नदिहरुको नदि नियन्त्रण कार्यक्रमका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको सहयोगमा बहुवर्षिय ठेक्का व्यवस्थापन गरी निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

५९. संघ, प्रदेश र नगरपालिको सझेदारीमा निर्माणाधिन औद्योगिक ग्राम, मुर्गियास्थित राष्ट्रिय फुटबल रङ्गशाला, बोलवम पार्क पूर्वाधार विकास, वडा नं. ९ र १० को वडा कार्यालय निर्माण जस्ता बहुवर्षिय योजनाहरुको निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गर्न रु १० करोड ५३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६०. हाल सम्म फुस, खपडा, टायलको चुहीने छानो मुनी बस्दै गरेका नगरभित्र रहेका अति गरिब तथा विपन्न परिवारलाई विपदबाट बचाउन र फुसको छानो मुक्त गराउनको लागि सुरक्षित नागरिक आवास तर्फ रु १ करोड २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६१. एसियाली विकास बैकको सहयोगमा सेनामैना चक्रपथको सालझण्डी खण्ड सहित ११ वटा नगरका रणनैतिक सडक, राजापानी र पानबारी सिमसार क्षेत्र, मलमला क्षेत्र एकिकृत विकास आयोजना, फोहरमैला व्यवस्थापन केन्द्र, मुर्गिया स्थित दुर्गा मन्दिर शैलपुत्री पार्क जस्ता रणनैतिक महत्वका योजनाहरु कार्यन्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

६२. नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन परिसरको अधुरो निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गर्न ९० लाख विनियोजन गरेको छु ।

६३. विकेन्द्रिकरणको सिद्धान्त अनुरूप वडावासीलाई सम्बोधन हुने गरी वडामा दिईने पूजिगत अनुदानलाई वृद्धि गरी रु. ९ करोड विनियोजन गरेको छु ।

समग्र पूर्वाधार विकास क्षेत्र तर्फ रु ३६ करोड ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

६४. विपद् न्यूनिकरणको लागि पूर्व तयारीमा जुटौं भन्ने अभियानलाई साकार पार्न विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अझै प्रभावकारी बनाउदै विपद् प्रतिकार्यका लागि नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, टोल विकास संस्था, स्थानीय क्लव र रेडक्रस, स्काउट सँगको समन्वय र सहकार्यमा विपद् न्यूनिकरण एवं व्यवस्थापनको प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउने व्यवस्था मिलाएको छु । बहदो विपद्जन्य जोखिम न्यूनिकरणका लागि विद्यालयका शिक्षक र विद्यार्थीलाई भवन मापदण्ड तथा सडक सुरक्षा उपायहरु सहित ट्राफिक शिक्षा अभिमुखिकरणको व्यवस्था मिलाइ विपद् उत्थानशील समाज निर्माण गर्न विपद व्यवस्थापन कोषमा रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

६५. सेनामैना नगरपालिका, कञ्चन गाउँपालिका, गैडहवा गाउँपालिका र सुद्धोधन गाउँपालिकाको संयुक्त प्रयास र सहकार्यमा अन्तर स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन तथा वारुणयन्त्र सञ्चालन समिति गठन गरी वारुणयन्त्र सञ्चालनमा ल्याइएको छ । अन्तर स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन केन्द्रको सवलिकरण र विस्तार गरिनेछ । जलवायु अनुकूलन, बैकल्पिक उर्जा तथा विपद् प्रतिकार्ययोजनाले अँगालेका विषयहरुलाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

६६. जलवायु अनुकूलित विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्धन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । साथै राष्ट्रिय राजनीतिमा अमूल्य योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरुको स्मृति दिवसको अवसरमा नगरपालिका र सामुदायिक वनको सहकार्यमा सघन वृक्षारोपण कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु । नगरपालिकाबाट खरिद गरिने सवारी साधनहरु वातावरण मैत्री बनाउदै विद्युतिय सवारी साधन खरिद गर्ने कार्यलाई रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६७. यस नगरपालिकाको वडा नं. १ को पर्रोहा गाउँ, वडा नं. ५ पोखरभिडवा गाउँ र वडा नं. ११ को ताली र बिचौवापुर गाउँका साथै नगर भित्रका मुख्य सडकहरु मुर्गिया-लुम्बिनी सडक, कलौनी- लुम्बिनी सडक, सेनामैना चक्रपथ, सेनामैना मेजर सडक, सालझण्डी- ढोरपाटन सडक जस्ता ठूला सडकहरुमा नेपाल विधुत प्राधिकरणको साझेदारीमा स्मार्ट सडक वत्ति जडान गर्ने र वातावरणीय रुपमा सुन्दरताका निम्ति ग्रीनबेल्ट निर्माण गर्न सुगन्धित सदाबहार फुल्ने विरुवा र फलफुलका विरुवा रोप्ने कार्यको लागि रु ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।

६८. सेनामैना ४ लेडुवा सिमसार क्षेत्र आसपास सामुहिक माछापालन गरी पर्यटकीय एवं पर्यावरणीय प्रवर्धन गर्दै स्थानीयको आयस्रोत वृद्धि गर्न र विस्तारै घट्टै गएको भूमिगत पानीको सतह पुनर्भरण गरी माथि ल्याउन तथा पर्यावरण संरक्षण गर्नुका साथै ऐतिहासिक महत्वका पोखरीको समेत विस्तार गरी पर्यटकीय प्रवर्धन गर्न वडा नं ४ रन्यौरा स्थित पोखरी र वडा नं ३ को वडा कार्यालय परिसरमा रहेको पोखरी संरक्षण तथा व्यवस्थापन समेतको लागि रु. २३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

६९. समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम अन्तर्गत चुरे क्षेत्रको संरक्षण तथा संवर्धन गर्न नगरपालिका, सामुदायिक वन र तराई मधेश राष्ट्रपति चुरे संरक्षण विकास समितिको सहकार्यमा चुरे पहाडको फेदमा तारजाली गर्ने र भिरालो जमिनमा बाँस, निगालो, अम्रिसो, केतुकी लगायतका बिरूवा रोप्ने कार्यका साथै सुरक्षित वस्तीका लागि हरित नदी क्षेत्र विकास गर्न नदीको छेउ तथा उकास भएको जमिनमा वायो ईन्जिनियरिङ्ग (Bio Engineering) प्रविधि अपनाई वृक्षारोपण गर्न संघ र प्रदेशको साझेदारीमा कार्य सम्पन्न गर्न रु ४५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रमा एकमुष्ट रु १ करोड ७३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा सेवा प्रवाह

७०. आ.व. ०७९/०८० देखि नगरपालिकाबाट गरिने खर्चका भुक्तानीहरू अनलाइन प्रणाली (E-Payment) मार्फत गर्ने व्यवस्था गरिएको र नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकीहरूमा सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउनका लागि फ्री-वाईफाई, नगरपालिकाको कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र र कर प्रणालीलाई सहज, सुलभ, पारदर्शी, छिटो छरितो, चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउने व्यवस्थाका लागि जम्मा रु.१६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

७१. सेवाप्रवाहलाई प्रक्रियामूखी नभई परिणाममूखी बनाउन, नगरपालिकाको खर्च प्रणालीलाई सरलिकृत गर्न र जनतालाई सरल विधिबाट समयमै सेवा प्रदान गर्ने गरी नगरपालिकाका शाखाहरूको स्पष्ट कार्यविवरण बनाई लागु गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

७२. नगरपालिकाको हरेक क्षेत्रको विकासका लागि चाहिने स्थानीय सरकार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (LGMIS) सफ्टवेयर जडान गर्ने र गुगल बेसड डिजिटल हाउस नम्बरीङ्ग कार्यको लागि रु ४० लाख विनियोजन गरेको छु ।

७३. जनतासंग जनप्रतिनिधि, हाम्रो सैनामैना राम्रो सैनामैना जस्ता रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण तथा सार्वजनिक परिक्षण जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गर्न रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

७४. नगरपालिकाबाट संचालित विभिन्न कार्यक्रम तथा खर्च शिर्षकहरूमा हुने फजुल खर्च घटाइ मितव्ययिता कायम गर्न खर्चको मापदण्डलाई परिमार्जन गरी लागु गर्ने र वित्तय जोखिम न्यूनिकरण लाई अवलम्बन गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

७५. न्यायिक समितिमा दर्ता भएका निवेदनहरूको न्यायिक समिति मार्फत सूचिकृत मेलमिलाप सहजकर्ताद्वारा दुबै पक्षलाई मेलमिलापको माध्यमबाट सिघ्रताका साथ न्याय निरूपण गरी दुबै पक्षलाई जितको प्रत्याभूती हुने गरी समयमै विवादको छिनोफानो गर्ने गरी न्यायिक समितिका पदाधिकारी, सूचिकृत मेलमिलाप सहजकर्ता र कर्मचारीहरूलाई समयानुकूल पुनर्ताजगी तथा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी सक्षम एवं सवलीकरण गराउन रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

७६. हाल सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध भएका कर्मचारीहरूलाई निरन्तरता दिन रु ४८ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

७७. कर्मचारीहरूलाई आफ्नो काम प्रति जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउदै उत्प्रेरीत गर्न संघीय सरकारले वृद्धि गरेको १५ प्रतिशत तलब वृद्धि र स्थायी कर्मचारीलाई दिदै आएको महंगी भत्तालाई निरन्तरता दिएको छु र हाल सम्म नगरपालिकाको स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत कर्मचारीलाई प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई पुनरावलोकन गरी वस्तुनिष्ठ र कार्य सम्पादन सूचकमा आधारित बनाउने गरी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

७८. नगरपालिकाको सङ्गठन संरचना पुनरावलोकन गरी जनशक्ति पूर्ति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिएको छु । नगरपालिकाको स्वीकृत दरबन्दीमा करारमा पूर्ति गर्ने बाहेकका सबै पदमा स्थायी पदपूर्ति गर्ने र सेवा प्रवाहलाई विकेन्द्रित गरी छिटो, छरितो, चुस्त, दुरुस्त र पारदर्शिता अवलम्बन गर्ने व्यवस्था गरेको छु ।

७९. नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरू बैकका कर्मचारीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा तथा पंञ्जिकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न, ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक र पूर्ण अपाङ्गता तथा असक्त भएका लाभग्राहीहरूलाई बैकमार्फत घरमै सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको व्यवस्था मिलाउन, घटना दर्ता अभियान संचालन गर्न र राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण विभागसंग समन्वय गरी छुट डिजिटाइजेसनलाई पूर्णता दिन र सेवा प्रवाहलाई सहज र सुलभ गराउन संघीय सरकार मार्फत रु १९ लाख र नगरपालिकाबाट रु.१० लाख गरी जम्मा रु. २९ लाख विनियोजन गरेको छु ।

८०. ६८ वर्ष माथिका ज्येष्ठनागरिक, दलित ज्येष्ठनागरिक, एकल महिला विधवा महिला, अपाङ्ग, लोपोन्मुख आदिवासी जनजाति र दलित बालबालिकाले पाउने सामाजिक सुरक्षा भत्ताको लागि संघीय सरकार मार्फत रु. २५ करोड विनियोजन गरेको छु ।

- ८१.नगरपालिकाले हालको संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्था अनुसार राजश्व संकलनको दरहरू कायम भइसकेको र थप दायरा निर्धारण गरि त्यसको प्रचार प्रसार गर्न आवश्यक देखिएकोले आगामी वर्षहरूमा राजश्व प्रक्षेपण गर्नुभन्दा पहिले सरोकारवालाहरूसँग प्रयास छलफल तथा परामर्श गरी नगरवासीको आर्थिक जीवनमा प्रत्यक्ष असर नपर्ने व्यवस्था मिलाइएको दर वृद्धि नगरी दायरा फराकिलो बनाई करदाताले तिर्नुपर्ने कर रकम सम्बन्धी जानकारी उपलब्ध गराउन कर शिक्षा सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम संचालन एवं राजश्व सुधार कार्ययोजनाको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ८२.नगरपालिकामा सूचिकरण भई नगर क्षेत्रभित्र चल्ने अटोरिक्सा र ई-रिक्साहरूलाई विगतमा लकडाउनका कारण वार्षिक लाग्ने कर छुट नपाएको कारणले नविकरण र वार्षिक कर नआएकोले करको दायरामा ल्याउन आ.व. २०७६।०७७ र २०७७।०७८ को वार्षिक करमा ५० प्रतिशत छुटदिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ८३.नगरपालिकाको मातहतमा रहेको वडा नं. ३ मा लाग्ने मुर्गिया सोमवार, बिहीवार र वडा नं. ८ शान्ती टोलमा लाग्ने शुक्रवार साप्ताहिक हाटबजारको हकमा प्राकृतिक विपद् र महामारी आएको खण्डमा साप्ताहिक हाटबजार सञ्चालन हुन नसकेको अवधि भरको ठेक्का रकममा दामासाहीका हिसाबले आउने रकम छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ८४.फुस तथा छाप्रोको घरमा जीवन निर्वाह गरी गुजारा गर्ने घरपरिवारहरूलाई सम्पत्तिकर तथा भूमिकर, बहाल विटौरी र पूर्वाधार विकास शुल्कमा सत प्रतिशत छुटदिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ८५.सटर बाहेक र साप्ताहिक हाटबजारमा जुत्ता, चप्पल, छाता सिलाउने, मर्मत गर्ने, बुट पोलिस लगाउने र मकै पोलेर दैनिक जीवन निर्वाह गर्ने पेशा व्यवसायीहरूलाई व्यवसायकर र वैठकी शुल्कमा सत प्रतिशत छुटदिने व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ८६.आ.व ०७९/०८० को पहिलो चौमासिक भित्र व्यवसाय कर, बहाल कर, सम्पत्ति कर, मालपोत तथा भूमिकर, बहाल विटौरी र पूर्वाधार विकास शुल्क एक मुस्ट बुझाएमा १० प्रतिशत छुटदिने व्यवस्था मिलाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, नगरसभाका सदस्यज्यू एवम् उपस्थित महानुभावहरू,

आगामी आ.व. का लागि कुल रु १ अर्ब २१ करोड ८२ लाख २४ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

उपरोक्त बमोजिमको विनियोजनमा चालु तर्फ रु ७४ करोड २९ लाख २६ हजार (जसमा शिक्षक, विद्यालय कर्मचारीको तलब तथा कार्यालय सञ्चालन खर्च, स्वास्थ्यकर्मीको तलब भत्ता, सामाजिक सुरक्षा र नगरपालिका तर्फको प्रशासकीय खर्च, जनप्रतिनिधिहरूको सुविधा, कर्मचारी तलब भत्ता, भूमिहिन दलित तथा अव्यवस्थित जग्गाको नाप जाँच खर्च र विषयगत शाखा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि तथा पशु विकास शाखा, महिला बालबालिका शाखा, समेतको खर्चलाई समावेश गरिएको छ ।) र पूजिगत तर्फ रु ४७ करोड ५२ लाख ९८ हजार व्यय अनुमान गरेको छु ।

नगरसभाका सदस्यज्यू एवम् उपस्थित महानुभावहरू,

अब म उपरोक्त विनियोजनका लागि खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरूको बारेमा जानकारी गराउन चाहन्छु । जुन स्रोत जुटाउन आन्तरीक स्रोत तर्फ रु १३ करोड ६८ लाख , नेपाल सरकार तर्फ सशर्त अनुदान रु ३७ करोड ३३ लाख, वित्तिय समानीकरण अनुदान रु १३ करोड ७९ लाख, समपुरक अनुदान रु १ करोड, विशेष अनुदान रु १ करोड ५० लाख, राजश्व बाँडफाँड रु १३ करोड २ लाख ७१ हजार, सामाजिक सुरक्षा भत्ता रु २५ करोड र अन्य अनुदान रु ५३ लाख । प्रदेश सरकार तर्फ वित्तीय समानीकरण अनुदान रु ७५ लाख ४३ हजार, राजश्व बाँडफाँड रु १ करोड ९४ लाख ४१ हजार ७ सय ७४, सशर्त अनुदान रु १ करोड ३० लाख, विशेष अनुदान रु ७० लाख र मालपोत रजिस्ट्रेशन शुल्क रु २ करोड ५० लाख, समपुरक अनुदान रु १ करोड ९९ लाख ९८ हजार र बचत न्युन रु ६ करोड ७६ लाख ७० हजार २ सय २६ गरी जम्मा रु १ अर्ब २१ करोड ८२ लाख २४ हजारको कुल आय अनुमान प्रस्तुत गरेको छु ।

उपरोक्त बमोजिमका आम्दानी र खर्चका शिर्षकगत विवरणहरू अनुसूचीमा उल्लेख गरिएका छन् ।

"सैनैमा समृद्धिको आधार: उत्पादन, पर्यटन र पूर्वाधार" भन्ने नारालाई साकार पार्नका लागि प्रस्तुत बजेटले आ.व. ०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका लक्षहरूलाई आधारको रूपमा लिएको छ । यो बजेट कार्यन्वयनका लागि जनप्रतिनिधि, नगरपालिकामा क्रियाशील राजनीतिक दल, पूर्व जनप्रतिनिधिहरू, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, पत्रकार जगत, नागरीक समाज लगायत सम्पूर्ण सैनैमावासी आमा-बुवा, दाजुभाई, दिदी-बहिनीहरूमा आवश्यक सहयोग एवं सहकार्यको अपेक्षा गरेको छु । अन्त्यमा देश भित्र र बाहिर रहनुहुने सम्पूर्ण सैनैमा नगरवासीहरूबाट नगर विकासमा नगरपालिकासँग हातेमालो गर्दै योगदान गर्नुहुनेछ, भन्ने अपेक्षा सहित हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद

विना राना

नगर उप-प्रमुख